

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 10

van **FREYA SAEYS**

datum: 29 september 2017

aan **GEERT BOURGEOIS**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Vlaams Team Gedraginsichten - evaluatie

Het Vlaams Team Gedraginsichten, zoals opgericht naar aanleiding van mijn voorstel van resolutie (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 852/1), werd niet alleen gevraagd om kennis en ervaring te bundelen binnen een Vlaamse Nudge Unit, maar ook om nauw samen te werken met de Vlaamse departementen en gedragswetenschappers uit de academische wereld. Daarnaast worden jaarlijks pilootinitiatieven geselecteerd waarbij bij de uitvoering gedragswetenschappen worden toegepast. Het is belangrijk om in verschillende domeinen binnen de Vlaamse overheid écht aan de slag te gaan met de inzichten van de gedragswetenschappen.

Via mijn vorige schriftelijke vraag, met name schriftelijke vraag nr. 110, ingediend op 15 december 2016, kreeg ik reeds wat meer inzicht in de samenstelling en werking van het Vlaams Team Gedraginsichten. De minister stelde onder meer dat hij, samen met de leidend ambtenaar van het Departement Kanselarij en Bestuur, de werking en de samenstelling van het team zou evalueren. Dit met het oog op capaciteitsuitbreiding, en het bekijken of andere competenties aangetrokken moeten worden. De Vlaamse resolutie haalde met reden het Britse Behavioural Insights Team als voorbeeld aan. Hun draaiboek zou als mogelijke leidraad kunnen dienen.

In hetzelfde antwoord gaf de minister ook aan dat de Vlaamse overheid een raamovereenkomst voor vier jaar gesloten heeft met het gespecialiseerd onderzoeksbureau Tempera. Voor elke opdracht zal Tempera een projectmatige aanpak uitwerken met onderscheiden fases, timing en gewenste resultaten.

1. Is de samenstelling van het Vlaams Team Gedraginsichten gewijzigd sinds 1 januari 2017?
2. Welke gelijkenissen kunnen er gemaakt worden met het Britse Behavioural Insights Team? Welke win-wins worden er momenteel reeds gemaakt met ervaringen inzake gedragswetenschappen uit andere Europese landen?
3. Hoe verlopen de contacten met de academische wereld? Werd de rondetafel van april 2016 intussen opgevolgd door andere initiatieven?
4. Op welke basis werd Tempera verkozen voor de raamovereenkomst? M.a.w. welke expertise/onderzoekservaring kon Tempera de minister reeds voorleggen voor de start van de raamovereenkomst? Hoeveel gedragswetenschappers heeft Tempera in dienst?

5. Hoeveel opdrachten heeft Tempera reeds opgestart? Wat is het onderzoeksopzet/methodiek/selectie van onderzoekspopulatie voor elke opdracht? Heeft Tempera reeds contact gehad met de academische wereld? Kunnen de expertenopdracht en de raamovereenkomst met Tempera toegevoegd worden aan dit antwoord?
6. Is er ondertussen reeds een beslissing gevallen – na overleg met de voorzitter van het Vlaams Parlement – op welke manier volksvertegenwoordigers onderwerpen kunnen voorleggen aan de bevoegde ministers?
7. Hoeveel entiteiten van de Vlaamse overheid hebben in tussentijd Tempera reeds gecontacteerd? Hoeveel entiteiten hebben reeds gebruik gemaakt van de expertise van het Vlaams Team Gedragswetenschappen? Hoe vertaalt zich dit?

GEERT BOURGEOIS

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD

op vraag nr. 10 van 29 september 2017

van **FREYA SAEYS**

1. De samenstelling van het Team Gedragsinzichten is niet substantieel gewijzigd sinds 1 januari 2017. Weliswaar is een van de vier leden van het team sinds april 2016 langdurig afwezig wegens ziekte, maar anderzijds is het arbeidsregime van een ander lid van het team sedert juli 2017 gestegen van 40% naar 80%. De capaciteit voor de invulling van de taken en opdrachten m.b.t. de introductie van gedragsinzichten in de beleidsvoering bedraagt nu dus 1,8 VTE (geleverd door 3 personen).
2. Het Britse Behavioural Insights Team (BIT UK) is in 2010 opgestart onder toenmalig premier Cameron in het Cabinet Office. In die zin is er enige gelijkenis met het Vlaams Team Gedragsinzichten, vermits dat team administratief gepositioneerd is bij mijn administratie, meer bepaald het Departement Kanselarij en Bestuur (DKB).

Zowel het BIT UK als het Vlaams Team Gedragsinzichten beogen de dienstverlening van de overheid kosteneffectiever te maken en gemakkelijker te gebruiken door de burger, een meer realistisch model van menselijk gedrag toe te passen op het beleid om de uitkomst daarvan te verbeteren, en ervoor te zorgen dat burgers 'betere keuzes' kunnen maken.

Het BIT UK heeft inmiddels een lange weg afgelegd. Het is verzelfstandigd en het opereert nu als een bedrijf met weliswaar bevoorrechte contacten bij de Britse overheden ('social purpose company, jointly owned by the UK Government'). Het telt ondertussen ongeveer 100 medewerkers, waaronder een aantal vooraanstaande wetenschappers.

Op dat vlak gaat de vergelijking met het Vlaams Team Gedragsinzichten dus niet op. De doelstellingen van het BIT UK en van het Vlaams team Gedragsinzichten zijn weliswaar gelijkaardig, maar met de beperkte capaciteit is het vooral de bedoeling dat het Vlaams Team inzet op het wegwijs maken van de andere entiteiten van de Vlaamse overheid en op het coachend adviseren of tools aanreiken.

Tegen het einde van dit jaar zullen de drie actieve leden van het team een opleiding coaching gevolgd hebben door toedoen van het Agentschap Overheidspersoneel (AgO). Geen van de drie leden zijn echter gedragswetenschappers.

Het Vlaams Team Gedragsinzichten volgt de ontwikkelingen en activiteiten in andere Europese landen (en in Groot-Brittannië in het bijzonder) zoveel mogelijk op. Het nam bijvoorbeeld in OESO-verband deel aan de expertmeeting van de OECD-TEN Conference on Behavioural Insights (11/05/2017) en in het kader van WINK (Welfare Improvement through Nudging Knowledge) aan The Nudge Conference in Utrecht (23 en 24 juni 2017). Het team neemt zo zijn rol van kenniscentrum en uitwisselingsforum op t.a.v. de andere entiteiten van de Vlaamse overheid. Op die manier streven we ernaar de kennis en ervaringen uit het buitenland mee te nemen in de Vlaamse projecten.

3. De rondetafel met de academici van april 2016 is niet herhaald. Er waren naderhand wel ad hoc gesprekken, o.a. met de Behavioural Engineering Group (KU Leuven) en (nog recent) met de Vigor Unit (Universiteit Gent).

Het Team Gedraginsichten blijft verder inventariseren welke wetenschappers over gedraginsichten werken. Zo kan het gericht advies geven aan andere entiteiten van de Vlaamse overheid die op zoek zijn naar gedragswetenschappelijke expertise in hun domein.

Samenwerking met de academische wereld verloopt ook langs het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing. In dat kader wordt als werkinstrument een matrix van gedraginsichten ontwikkeld die thematisch inventariseert wat er aan cases of onderzoek bestaat en waar welke onderzoekers mee bezig zijn.

Bij de voorbereiding van projectaanvragen die ingediend zijn door universiteiten is het team Gedraginsichten al enkele keren verzocht om d.m.v. een intentieverklaring zijn medewerking toe te zeggen, bv. bij een project voor het doorbreken van langdurig zitten (KU Leuven) of bij een project voor ontwerpen met kennis van gedrag (Universiteit Antwerpen).

4. Uit de offerte van Tempera bleek dat zij verschillende onderzoeksmethoden hanteren. Zij gebruiken zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek en combinaties daarvan. Zij konden voldoende relevante voorbeelden van uitgevoerd onderzoek aanhalen: belevingsonderzoek, dagboekmethode, begripbaarheidstests, terreinmeting, ... Bij de goedkeuring van de offerte (begin 2016) had Tempera een socioloog en een communicatiewetenschapper in dienst; momenteel werft het een gedragsonderzoeker aan.
5. Tot nog toe heeft de Vlaamse overheid op basis van de raamovereenkomst zes opdrachten gegund aan Tempera. Deze zijn opgesomd in de onderstaande tabel. Bij deze projecten was het niet nodig om de academische wereld te betrekken.

opdracht-gever	project	gunnings-datum	onderzoeks-methodes	status project
OVAM	indevuilbak – gedragseffecten-meting van de zomercampagne op autosnelweg-parkings	05/07/16	terreinmeting (hoeveelheid zwerfvuil, hoeveelheid afval in vuilbakken), open observaties van gedrag, controlemeting	afgewerkt
OVAM	dataset nulmeting Colruyt-parkings	18/10/16	meting van de hoeveelheid afval en zwerfvuil aanwezig op het terrein, via een loopstrook	afgewerkt
OVAM	de aanwezigheid van zwerfvuil op supermarktparkings voor en na de plaatsing van afvaleilanden	18/11/16	meting van de hoeveelheid zwerfvuil, gedragsobservaties	afgewerkt
DKB	gedragswetenschap pelijk onderzoek: mobiliteit en energie-efficiëntie	29/11/16	desk research, interviews, workshops gedraganalysekaders, gedraginterventies	lopend

DKB	uitvoeren van een gedragswetenschappelijk experiment m.b.t. mobiliteit en energie-efficiëntie	15/12/16	observaties, experiment in een RCT (randomised controlled trials) setting	nog niet gestart
OVAM	proefproject inzetten van camera's tegen sluikstorten	17/02/17	inleefstage bij piloot-project, interviews, data-analyse, actie-onderzoek, bijkomende interventies bij camera-toezicht, nulmeting, effectmetingen	lopend

Meer informatie over de raamovereenkomst met Tempera is gepubliceerd op <https://overheid.vlaanderen.be/gedragsinzichten-raamovereenkomst-gedragsonderzoek>.

6. In het overleg dat ik had met de Voorzitter van het Vlaams Parlement op 13 februari 2017 is, m.b.t. de uitvoering van de resolutie die aangenomen is op 26 oktober 2016, afgesproken dat het Vlaams Parlement voorstellen van onderwerpen kan formuleren naar aanleiding van de jaarlijkse bespreking van dit thema in de beleidsbrief Algemeen Regeringsbeleid.
7. Drie entiteiten van de Vlaamse overheid hebben reeds contact genomen met Tempera in het kader van de raamovereenkomst: het departement Omgeving, OVAM en het departement Kanselarij en Bestuur.

Het team Gedragsinzichten is reeds door verschillende entiteiten benaderd. Dat deze contacten plaatsvonden betekent niet dat er stevast projecten uit voortkomen.

De meer beloftevolle contacten die reeds plaatsvonden, waren met:

- mijn kabinet, i.v.m. de toepassing van klimaatpositief gedrag op mijn kabinet
- het Departement Kanselarij en Bestuur in het kader van:
 - de campagne Heerlijk Helder
 - het onteigeningsdecreet
 - het Witboek Open en Wendbare Overheid (projecten 29, 30 en 31)
- het Departement Landbouw en Visserij i.v.m. het opbouwen van ambassadeurschap
- het Departement Omgeving i.v.m.:
 - het invoeren van een milieumanagementsysteem
 - de transitie slim wonen en leven, woonwensen
 - gedragsonderzoek in het Planbureau voor omgeving
 - het indienen van een voorstel voor een sessie over gedragsinzichten op het SCORAI congres in Kopenhagen
- het Vlaams Energieagentschap i.v.m.:
 - het vereenvoudigen van premieformulieren
 - het opstarten van projecten m.b.t. energie en nudging (samen met de VREG, Eandis, Infrax, stad Antwerpen, stad Gent en provincie Limburg)
- de Vlaamse Milieumaatschappij i.v.m. een onderzoeksvoorstel naar de relevantie van gedragskenmerken van individuen en systemen voor het milieu in Vlaanderen
- de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) i.v.m. toptalent aantrekken en houden in Vlaanderen

- het Agentschap Innoveren en Ondernemen i.v.m. de beoordeling van een project voor bedrijfsinnovatiesteun
- Het Facilitair Bedrijf i.v.m.
 - de verhuis naar het Herman Teirlinckgebouw en hoe we daar klimaatpositief gedrag kunnen realiseren (cf. de klimaatactieplannen)
 - een nieuw kantoorgebouw voor 2023
 - duurzame mobiliteit
- het Vlaams Energiebedrijf i.v.m. mogelijke proefprojecten in het kader van de klimaatactieplannen
- het beleidsdomein WVG i.v.m. de voedingsdriehoek en de bewegingsdriehoek
- Sport Vlaanderen en het Agentschap Overheidspersoneel i.v.m. gezond bewegen
- het Agentschap Overheidspersoneel i.v.m.:
 - het seminarie topkader (mei 2017) en de werksessies voor afdelingshoofden (september 2017) met de door het Team Gedragsinzichten ontwikkelde tool 'Gedragsverkenner'
 - de toepassing van nudging in het diversiteitsbeleid
 - vorming m.b.t. het klimaatactieplan.